

- зростання виробництва зерна не повинно супроводжуватися виснаженням чи іншим погіршенням стану ґрунту;
- видобування корисних копалин (наприклад, металевих руд, вугілля) має супроводжуватися створенням підприємств, що не залежать від цього видобутку, щоб після вичерпання майбутні покоління (а часто й сучасні) не мали економічних проблем;
- заробітна плата повинна компенсувати витрати на відновлення здоров'я, погіршене через виконання роботи;
- медичні препарати та хірургічні операції повинні не лише вирішувати наявну проблему, а й не спричиняти погіршення стану здоров'я пацієнта у майбутньому, часто це передбачає і здоров'я наступних поколінь.

І звичайно ці всі концепції, методи та приклади впровадження, мають під собою підґрунтя, мають певні цілі.

Отже, впровадження концепції сталого розвитку є важливим і неминучим кроком на шляху до майбутнього, тому необхідно намагатися йти до поставлених цілей, використовувати накопиченні знання. Ця тема в сучасному світі дуже важлива, бо ми боремося не лише за своє життя, але і за життя цілої планети та наступних поколінь.

Список використаних джерел

1. Butlin John. Our common future. By World commission on environment and development. London. Oxford University Press. 1987. 383 pp.
2. Гринів Л. С. Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії : Монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 240 с.
3. Шевчук В. Я. Макроекономічні проблеми сталого розвитку. К. : Геопринт, 2006. 200 с.

Жабіна А. І., аспірантка кафедри містобудування,
Древаль І. В., доктор архітектури, доцент, професор,
 завідувачка кафедри містобудування,
*Харківський національний університет міського господарства
 імені О. М. Бекетова, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ПРОСТОРІВ В СТРУКТУРІ СУЧАСНИХ МІСТ УКРАЇНИ

Стрімкі економічні та соціокультурні зміни, що відбуваються сьогодні в Україні, знаходять своє втілення в різних сферах життєдіяльності суспільства та поступово віддзеркалюються і в особливостях формування архітектурно-містобудівного простору. Одним із елементів міського середовища, що отримав новий імпульс для розвитку, є суспільний простір. За визначенням, це міські території, що забезпечують ефективні неформальні комунікації, короткочасний відпочинок, різні форми прояву самодіяльності населення (вулична торгівля, перформанси, швидке харчування, інформаційна діяльність тощо). Суспільні

простори – це місця, де локалізуються процеси, що не пов’язані з працею або побутом. Вони знаходяться за межами функціонально-утилітарних потреб і тому отримали також назву «треті місця». Значущість суспільних просторів для функціонування і розвитку міста як соціокультурного феномену підкреслено у багатьох наукових роботах.

Актуальність даного дослідження обумовлена необхідністю подальшого вдосконалення архітектурно-містобудівного середовища міст України на засадах його гуманізації. Це забезпечить задоволення сучасних потреб міської громади, людини. Ефективний розвиток суспільних просторів безумовно призведе до позитивних змін соціокультурного «обличчя» міста, подальшої соціалізації його жителів, формування у них почуття ідентичності.

Мета даної роботи полягає у визначенні основних особливостей організації суспільних просторів в структурі сучасних міст України в архітектурно-містобудівному аспекті. Для цього були розглянуті питання:

- розміщення суспільних просторів в структурі міста;
- особливості їх функціональної організації;
- планувально-просторові особливості організації суспільних просторів.

Робота виконана на основі дослідження суспільних просторів міста Харкова, що є одним із лідерів активного перетворення міського середовища в країні. Для досягнення даної мети були проведені натурні спостереження, картографічний аналіз, аналіз та систематизація отриманої інформації, визначення особливостей формування суспільних просторів за трьома вище відміченими ознаками.

Особливістю даної роботи є її обмеження дослідженням відкритих просторів загального користування, які мають ознаки «суспільних». До останніх науковці відносять: озеленені простори загального користування (сади, парки, сквери, набережні, бульвари); пішохідні частини вулиць, міських магістралей, площі; аван-площадки перед громадськими будівлями. В даному дослідженні суспільні простори розглядаються як особливі відкриті міські території, де існують містобудівні умови вільного розгортання процесів самодіяльності городян, побудованих на різноманітних соціальних взаємодіях.

Дослідження розміщення суспільних просторів в зонально-поясній структурі міста показало, що вони знаходяться в кожній його частині. Присутність даних об’єктів можна виявити майже усюди: і серед житлової забудови, і в міських парках та скверах, і в транспортно-комунікаційних вузлах, і поруч з виробничим підприємством. Однак найбільша кількість суспільних просторів знаходиться в центральній зоні міста. На думку авторів, така особливість зумовлена фактором найбільшого рівня привабливості центру міста. Саме тут сконцентована найбільша частина пам’яток культурної спадщини, унікальні об’єкти суспільного обслуговування та рекреаційні території з високим рівнем благоустрою. Завдяки розвиненій мережі громадського транспорту доступність центру міста обумовлює, відповідно, високий рівень його відвідуваності жителями та гостями. В ході дослідження були виявлені *найбільш характерні* місця розташування публічних просторів в центральній частині міста:

- в садах, парках, скверах, набережних (наприклад, в скверу Перемоги, в саду ім. Т. Г. Шевченко, на набережних річок Харків, Лопань);
- на міських площах (наприклад, на пл. Свободи, на пл. Архітекторів, на пл. Конституції);
- вздовж центральних вулиць (вул. Сумська, вул. Пушкінська) на відкритих площадках в курдонерах вулиць, біля місць громадського харчування;
- на ділянках, суміжних з входами станцій метрополітену (наприклад, біля ст. метро Університет, Пушкінська, Наукова).

Дослідження серединної зони міста показало, що суспільні простори тут розміщуються переважно на ділянках рекреаційного призначення та суміжно з транспортно-пересадочними вузлами. В якості прикладів можна навести територію бульвару 23-го Серпня біля станції метрополітену, зону Журавлівського гідропарку, ділянку, суміжну зі станцією метрополітену Холодна гора.

В периферійній зоні, як показали результати спостереження, суспільні простори здебільшого розташовуються в зонах впливу станцій метрополітену, де зосереджена значна кількість об'єктів громадського обслуговування. Прикладами можуть бути ділянки біля станцій метрополітену Героїв Праці, Індустріальна, Перемоги. На жаль, значна частина рекреаційних просторів, розташованих в периферійній зоні міста, ще знаходиться в занедбаному стані. Це не сприяє розвитку функцій суспільного простору.

Аналіз особливостей функціональної організації суспільних просторів показав, що їх основними функціональними елементами є такі, що забезпечують: короткочасний відпочинок і можливість спостереження за міським життям, неформальне спілкування, вуличну торгівлю, швидке харчування, інформаційну діяльність, перформанси та фестивалі. На основі проведеного аналізу був зроблений висновок: головною функціональною особливістю суспільних просторів є їх багатофункціональність. Слід наголосити, що у різних містобудівних ситуаціях вищеперелічені функціональні складові можуть бути присутні в різних пропорціях.

Аналіз планувально-просторових особливостей формування суспільних просторів показав, що вони характеризуються великим різноманіттям за такими характеристиками як: загальна площа території, її конфігурація та структура, кількість зовнішніх планувальних зв'язків, кількість та якість планувальних елементів. Визначено основні планувальні елементи досліджуваних об'єктів, а саме: вільні площадки з елементами благоустрою, озеленені ділянки, транзитні пішохідні доріжки, ділянки для розміщення мобільних (або не капітальних) елементів вуличної торгівлі й швидкого харчування. Вельми важливою особливістю планування даних територій є наявність транзитних пішохідних шляхів, які проходять суміжно невеличких ділянок суспільних просторів, або крізь територію значних за площею об'єктів.

Можна припустити, що визначені у дослідженні основні особливості архітектурно-містобудівної організації суспільних просторів в місті Харкові також характерні і для інших великих міст України, оскільки вони знаходяться у

подібних соціально-економічних умовах та мають подібні характеристики міського простору. Розуміння особливостей формування досліджуваних об'єктів сприятиме їх подальшому керованому розвитку в структурі сучасного міста та забезпечить задоволення важливих потреб соціуму.

Список використаних джерел

1. Гейл Я. Города для людей. Изд. на русском языке Концерн «КРОСТ», пер. с англ. М.: Альпина Паблишер, 2012. 276 с.
2. Лавров Л. П. Еремеева А. Ф. Городские общественные пространства – открытые и озелененные, их отличительные особенности // Современные общественные пространства как инструмент развития городской среды: материалы межрегион. науч.-практ. конф. 29–30 ноября 2018 года: СПбГАСУ. – СПб., 2018. – 160 с.
3. Mazur T., Korol E. Public spaces development in urban block structure of the greater city historical center – evidence from lviv // s p a c e & FORM | przestrzeń i FORMa '36_2018. с.191-198.

Жупінська А. Ю.,

студентка факультету архітектури, дизайну та образотворчого мистецтва

Жмурко Ю. В.,

кандидат архітектури, доцент кафедри містобудування,

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова, Україна*

ФІЛОСОФІЯ ПРОСТОРУ В СУЧАСНОМУ КІНОМИСТЕЦТВІ ТА АРХІТЕКТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Міське середовище, враховуючи свої екзистенціальні якості, повинно забезпечувати створення цілісного образу сприйняття в свідомості людини. Ускладнення і роздроблення міського середовища за минуле століття привело до втрати його цілісності, порушення гармонії відносин людини і навколишнього світу, що стало гострою проблемою. Ускладнення середовища відбувається також за рахунок нових світоглядних концепцій та методів архітектурного формотворення, зокрема нелінійної парадигми в архітектурі [1].

На зміну універсальному принципу мистецтва «єдине-множинне», що є фундаментом «великої естетичної теорії» створеної Платоном та Аристотелем, приходить розуміння нової особливої цілісності. Це ще більше ускладнює розуміння ключової ланки теорії архітектурної композиції – процесу перетворення безлічі частин у композиційну єдність. Її розгадку складно усвідомити лише на прикладах архітектури. По-перше, тому що архітектура має утилітарні нашарування і механізм естетичного об'єднання затемнених утилітарною функцією. По-друге, тому що в архітектурних концепціях є лише фрагментарні пояснення процесу реалізації задуму. За цими фрагментами важко відновити об'єднуючий процес. Принципи формування композиції